

Obecné pokyny

k některým aspektům požadavků týkajících se vhodnosti a formátu pravidelného výkazu o činnostech souvisejících se správou portfolia podle nařízení o trzích kryptoaktiv (MiCA)

Obsah

1	Oblast působnosti	5
2	Odkazy na právní předpisy, zkratky a definice.....	6
2.1	Odkazy na právní předpisy	6
2.2	Zkratky	6
2.3	Definice	6
3	Účel.....	7
4	Dodržování obecných pokynů a oznamovací povinnost.....	8
4.1	Status obecných pokynů.....	8
4.2	Oznamovací povinnost	8
5	Obecné pokyny k některým aspektům požadavků týkajících se vhodnosti podle nařízení MiCA.....	9
5.1	Informace pro zákazníky o účelu posouzení vhodnosti a o jeho rozsahu (obecný pokyn 1).....	9
5.2	Opatření nezbytná k porozumění zákazníkům (obecný pokyn 2).....	11
5.3	Rozsah informací, které je třeba získat od zákazníků (proporcionality) (obecný pokyn 3).....	14
5.4	Spolehlivost informací o zákaznících (obecný pokyn 4)	17
5.5	Aktualizace informací o zákaznících (obecný pokyn 5)	20
5.6	Informace o zákaznících v případě právnických osob nebo skupin (obecný pokyn 6)22	
5.7	Opatření nezbytná k porozumění kryptoaktivům (obecný pokyn 7).....	24
5.8	Opatření nezbytná k zajištění vhodnosti kryptoaktiv nebo služeb souvisejících s kryptoaktivy (obecný pokyn 8)	25
5.9	Náklady a složitost rovnocenných produktů (obecný pokyn 9)	28
5.10	Náklady a přínosy výměny investic (obecný pokyn 10)	29
5.11	Kvalifikace zaměstnanců (obecný pokyn 11).....	31
6	Obecné pokyny ohledně formátu pravidelného výkazu o správě portfolia kryptoaktiv	33
6.1	Trvalý nosič (obecný pokyn 1)	33

6.2	Přístup k on-line systému (obecný pokyn 2)	33
6.3	Obsah pravidelného výkazu (obecný pokyn 3)	34

1 Oblast působnosti

Dotčené subjekty

1. Tyto obecné pokyny se vztahují na příslušné orgány a poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy ve smyslu čl. 3 odst. 1 bodu 15 nařízení o trzích kryptoaktiv, pokud případně poskytují poradenství týkající se kryptoaktiv nebo správy portfolia kryptoaktiv.

Předmět

2. Tyto obecné pokyny se vztahují na:
 - (i) požadavky týkající se vhodnosti podle čl. 81 odst. 1, 7, 8, 10, 11 a 12 nařízení o MiCA a
 - (ii) požadavky na formát pravidelného výkazu, který mají poskytovat poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytující správu portfolia kryptoaktiv v souladu s čl. 81 odst. 14 nařízení MiCA.

Časový rámec

3. Tyto obecné pokyny se použijí po uplynutí 60 kalendářních dnů od jejich zveřejnění na internetových stránkách orgánu ESMA ve všech úředních jazycích EU.

2 Odkazy na právní předpisy, zkratky a definice

2.1 Odkazy na právní předpisy

MiCA	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937 ¹ .
nařízení o orgánu ESMA	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES ² .

2.2 Zkratky

ESFS	Evropský systém dohledu nad finančním trhem
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
EU	Evropská unie

2.3 Definice

<i>Posouzení vhodnosti</i>	Celý proces shromažďování informací o zákazníkovi a následného posouzení ze strany poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy, zda je dané kryptoaktivum pro zákazníka vhodné, a to rovněž na základě důkladného porozumění kryptoaktivům ze strany poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy, na jehož základě může tyto produkty doporučit nebo do nich jménem zákazníka investovat.
<i>Robotické poradenství</i>	Poskytování poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo správa portfolia kryptoaktiv (zcela nebo částečně) prostřednictvím automatizovaného nebo poloautomatizovaného systému používaného jako nástroj kontaktu se zákazníkem.

¹ Úř. věst. L 150, 9.6.2023, s. 40.

² Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 84.

3 Účel

4. Tyto obecné pokyny vycházejí z čl. 81 odst. 15 nařízení MiCA a čl. 16 odst. 1 nařízení o orgánu ESMA. Jejich cílem je zavést jednotné, účinné a efektivní postupy dohledu v rámci systému ESFS a zajistit společné, jednotné a důsledné uplatňování příslušných ustanovení čl. 81 odst. 1, 7, 8, 10, 11, 12 a 14 nařízení MiCA.
5. Jejich cílem je zejména podpořit větší sblížení při uplatňování požadavků týkajících se vhodnosti podle nařízení MiCA a přístupů v oblasti dohledu k těmto požadavkům, jakož i k požadavkům, které se týkají formátu pravidelného výkazu, který mají poskytovat poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří zajišťují správu portfolia kryptoaktiv.
6. Jelikož orgán ESMA identifikoval řadu důležitých otázek, které jsou popsány v níže uvedených obecných pokynech, a pomohl tak zajistit, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy dodržovali regulační standardy, očekává odpovídající posílení ochrany investorů.

4 Dodržování obecných pokynů a oznamovací povinnost

4.1 Status obecných pokynů

7. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení o orgánu ESMA musí příslušné orgány a účastníci finančního trhu vynaložit veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídili.
8. Příslušné orgány, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by měly zajistit soulad s nimi tak, že je začlení do svých vnitrostátních právních řádů a/nebo ve vhodných případech do rámců postupů dohledu, a to i tehdy, pokud jsou konkrétní obecné pokyny určeny především účastníkům finančního trhu. V takovém případě by příslušné orgány měly v rámci svého dohledu zajistit, aby účastníci finančního trhu tyto obecné pokyny dodržovali.

4.2 Oznamovací povinnost

9. Do dvou měsíců od zveřejnění obecných pokynů na internetových stránkách orgánu ESMA ve všech úředních jazycích EU příslušné orgány, na které se tyto obecné pokyny vztahují, musí oznámit orgánu ESMA, zda se obecnými pokyny i) řídí; ii) neřídí, ale hodlají se jimi řídit; nebo iii) neřídí a nehodlají se jimi řídit.
10. Pokud se jimi neřídí, příslušné orgány musí orgánu ESMA rovněž do dvou měsíců od zveřejnění obecných pokynů na internetových stránkách orgánu ESMA ve všech úředních jazycích EU oznámit důvody, proč se obecnými pokyny neřídí.
11. Vzor oznámení je k dispozici na internetových stránkách orgánu ESMA. Po vyplnění se formulář zašle orgánu ESMA.
12. Účastníci finančního trhu nejsou povinni oznamovat, zda se těmito obecnými pokyny řídí.

5 Obecné pokyny k některým aspektům požadavků týkajících se vhodnosti podle nařízení MiCA

5.1 Informace pro zákazníky o účelu posouzení vhodnosti a o jeho rozsahu (obecný pokyn 1)

Příslušné právní předpisy: čl. 66 odst. 1 a 2 a čl. 81 odst. 1, 8, 10 a 11 nařízení MiCA.

13. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli informovat své zákazníky jasným a jednoduchým způsobem o posouzení vhodnosti a jeho účelu, které má poskytovateli služeb souvisejících s kryptoaktivy umožnit jednat v nejlepším zájmu zákazníka. To by mělo zahrnovat jasné vysvětlení, že poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy je odpovědný za provedení posouzení, zda zákazníci pochopili i) důvod, proč jsou žádáni o poskytnutí určitých informací, ii) důležitost toho, aby tyto informace byly aktuální, přesné a úplné, a iii) že bez těchto informací poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy nebude doporučovat služby související s kryptoaktivy ani kryptoaktiva samotná, ani nezačne poskytovat správu portfolia kryptoaktiv. Tyto informace lze poskytovat ve standardizovaném formátu.
14. Informace o posouzení vhodnosti by měly pomoci zákazníkům porozumět účelu těchto požadavků. Informace by je měla motivovat k poskytnutí aktuálních, přesných a dostatečných informací o jejich znalostech, zkušenostech, investičních cílech (včetně jejich rizikové tolerance) a finanční situaci (včetně jejich schopnosti nést ztráty). Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli svým zákazníkům zdůraznit, že je důležité shromáždit úplné a přesné informace, aby mohl poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy zákazníkovi doporučit vhodná kryptoaktiva nebo služby související s kryptoaktivy. Bez těchto informací nemohou poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytovat poradenství týkající se kryptoaktiv nebo správu portfolia kryptoaktiv.
15. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy se mohou rozhodnout, jak budou své zákazníky o posouzení vhodnosti informovat. Použitý formát by měl umožňovat kontrolu za účelem ověření, zda byly informace poskytnuty.
16. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by při posuzování vhodnosti služeb souvisejících s kryptoaktivy nebo kryptoaktiv samotných neměli vytvářet nejasnosti nebo zmatky ohledně svých povinností v tomto procesu. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by se měli zejména vyvarovat toho, aby zákazníkům sdělovali – nebo navozovali dojem –, že o vhodnosti investice nebo služby má rozhodnout zákazník nebo že zákazník má určovat, která kryptoaktiva nebo služby související s kryptoaktivy odpovídají jeho vlastnímu rizikovému profilu. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by například neměli zákazníkovi indikovat, že určité konkrétní kryptoaktivum je tím, které si zákazník zvolil jako vhodné, ani by neměli vyžadovat, aby zákazník potvrdil, že určité kryptoaktivum nebo služba související s kryptoaktivy jsou vhodné.

17. Prohlášení o vyloučení odpovědnosti (nebo jiné podobné druhy prohlášení), jejichž cílem je omezit odpovědnost poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy za posouzení vhodnosti, v žádném případě neovlivní charakterizaci služby související s kryptoaktivy, která je v praxi zákazníkům poskytnuta, ani posouzení toho, zda poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy splňuje příslušné požadavky. Například při shromažďování informací o zákaznících nutných k provedení posouzení vhodnosti (jako je investiční horizont / doba držení investice nebo informace týkající se rizikové tolerance) by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy neměli tvrdit, že vhodnost neposuzují.
18. Aby se předešlo případnému nepochopení služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytovaných na základě robotického poradenství ze strany zákazníků, měli by jim poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy vedle dalších povinných informací poskytnout i tyto informace:
 - velmi jasné vysvětlení toho, v jaké konkrétní míře a rozsahu se do poskytování zapojují lidé a zda a jak může zákazník požádat o interakci s člověkem,
 - vysvětlení, že odpovědi, které zákazníci poskytnou, budou mít přímý dopad na určení vhodnosti investičních rozhodnutí doporučených nebo provedených jejich jménem,
 - popis zdrojů informací použitých k vytváření investičního poradenství nebo k poskytování služby správy portfolia (např. pokud se používá on-line dotazník, poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli vysvětlit, že odpovědi na tento dotazník mohou posloužit jako jediný zdroj informací pro robotické poradenství, nebo zda má poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy přístup k jiným informacím a účtům zákazníka),
 - vysvětlení toho, jak a kdy budou zákaznickovy informace aktualizovány s ohledem na jeho situaci, okolnosti osobní povahy atd.
19. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by rovněž měli pečlivě zvážit, zda jsou jejich sdělení koncipována tak, aby byla účinná (např. sdělení jsou zpřístupněna přímo zákazníkům a nejsou skrytá nebo nesrozumitelná). V případě poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří poskytují robotické poradenství, jde zejména o:
 - důraz na relevantní informace (např. prostřednictvím užívání designových prvků, jako jsou vyskakující rámečky),
 - zvážení, zda by neměly být některé informace doplněny o interaktivní text (např. prostřednictvím užívání designových prvků, jako jsou tooltips – políčka zobrazující se po najetí myši) nebo jinými prostředky s cílem poskytnout další podrobnosti zákazníkům, kteří tyto podrobnější informace hledají (např. prostřednictvím oddílů častých otázek a odpovědí).

5.2 Opatření nezbytná k porozumění zákazníkům (obecný pokyn 2)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 8 a 10 nařízení MiCA.

20. Při shromažďování informací nezbytných k provedení posouzení vhodnosti pro každého zákazníka by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli zajistit, aby otázky, které pokládají svým zákazníkům, byly dostatečně konkrétní, byly pravděpodobně správně pochopeny, zohlednily prvky uvedené v obecném pokynu 3 a aby jakákoli metoda použitá ke shromažďování informací byla navržena tak, aby vedla k získání informací požadovaných pro posouzení vhodnosti.
21. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zajistit, aby posuzování shromážděných informací o jejich zákaznících probíhalo soudržně bez ohledu na prostředky použité ke shromáždění těchto informací.
22. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by například mohli využít dotazníky (zejména v digitální podobě) vyplněné zákazníky, informace shromážděné během rozhovorů s nimi nebo jiné informace, které již byly shromážděny v rámci stávajícího vztahu poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy s tímto zákazníkem. Například selhání při splácení jiného závazku může naznačovat obtížnou finanční situaci.
23. Při tvorbě dotazníků, jejichž cílem je shromáždit informace o zákaznících za účelem provedení posouzení vhodnosti, by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli mít na paměti a uvážit nejčastější důvody, proč by zákazníci na dotazník nemuseli odpovědět správně. Zejména platí, že:
 - je třeba dbát na jasnost, úplnost a srozumitelnost dotazníku a naopak je třeba se vyhnout zavádějícím, matoucím, nepřesným nebo příliš odborným výrazům a formulacím,
 - otázky by měly být pečlivě rozpracovány a je třeba se vyhnout podsouvání možností zákazníkům (pomocí typu písma, řádkování...),
 - je třeba se vyhnout pokládání několika otázek v jedné (shromažďování informací o řadě položek pomocí jediné otázky, zejména pak při posuzování znalostí a zkušeností a rizikové tolerance),
 - poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli pečlivě zvážit pořadí, v němž pokládají otázky, s cílem efektivně shromáždit informace,
 - aby bylo možné zajistit shromáždění nezbytných informací, neměly by dotazníky obecně umožňovat neodpovědět na otázku (zejména pokud jde o shromažďování informací o zákaznickově finanční situaci).
24. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by také měli podniknout přiměřené kroky k posouzení, zda zákazník rozumí investičnímu riziku, jakož i vztahu mezi rizikem a výnosem investic, neboť se jedná o klíčovou skutečnost, která poskytovatelům služeb

souvisejících s kryptoaktivy umožní při provádění posouzení vhodnosti jednat v souladu s nejlepšími zájmy zákazníka. Při předkládání otázek v tomto ohledu by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli jasně a jednoduše vysvětlit, že účelem odpovědi na ně je pomoci posoudit postoj zákazníků k riziku (rizikový profil), a tedy zda jsou pro ně služby související s kryptoaktivy nebo kryptoaktiva samotná vhodná (a pokud jsou vhodná, jaké typy a rizika jsou s nimi spojeny).

25. Mezi informace nezbytné k provedení posouzení vhodnosti patří různé prvky, které mohou ovlivnit například analýzu finanční situace zákazníka (včetně jeho schopnosti nést ztráty) nebo investiční cíle (včetně jeho rizikové tolerance). Mezi příklady těchto prvků patří například informace o zákazníkovi:
- rodinném stavu (zejména o právní způsobilosti zákazníka poskytovat aktiva, která mohou patřit též jeho partnerovi/partnerce),
 - rodinné situaci (změna rodinné situace zákazníka může mít dopad na jeho finanční situaci, např. novorozené dítě nebo dítě ve věku zahájení univerzitního vzdělávání),
 - věku (který je většinou důležitý k zajištění správného posouzení investičních cílů a zejména úrovně finančního rizika, které je zákazník ochoten podstoupit, jakož i doby držení investice / investičního horizontu, kterým se rozumí ochota držet investici po určitou dobu),
 - situaci v oblasti zaměstnání (míra jistoty pracovního místa nebo skutečnost, že zákazník se blíží důchodovému věku, mohou mít vliv na jeho finanční situaci nebo jeho investiční cíle),
 - potřebě likvidity u určitých relevantních investic nebo potřebě financování budoucích finančních závazků (např. koupě nemovitosti, poplatky za studium).
26. Při rozhodování, jaké informace jsou nezbytné, by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli mít na paměti dopad, který by jakákoliv významná změna dané informace mohla mít s ohledem na posouzení vhodnosti.
27. Orgán ESMA má za to, že by bylo pro poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy dobrou praxí, aby při shromažďování informací o zákaznických investičních cílech zvažovali nefinanční prvky a shromažďovali – a to nad rámec prvků uvedených v bodě 25 – informace o zákaznických preferencích v oblasti environmentálních, sociálních a správních faktorů, aby je mohli vzít v úvahu při posuzování vhodnosti.
28. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli podniknout veškeré přiměřené kroky k tomu, aby dostatečně posoudili, nakolik jejich zákazníci rozumějí hlavním charakteristikám a rizikům spojeným s typy produktů v nabídce poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy. Pro správné posouzení zákaznických znalostí a zkušeností je zvláště důležité, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy přijali mechanismy, které jim umožní vyhnout se přílišné závislosti na sebehodnocení ze strany

zákazníka a zajistit soudržnost odpovědí poskytnutých zákazníkem³. Informace o zákaznickových znalostech a zkušenostech, které poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy shromáždí, by měly být zváženy spolu za účelem celkového posouzení jeho porozumění produktům a službám a rizikům spojeným s doporučenými transakcemi nebo se správou jeho portfolia.

29. Rovněž je důležité, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy zhodnotili, nakolik zákazník rozumí základním finančním pojmům, jako je investiční riziko (včetně rizika koncentrace) a vztah mezi rizikem a výnosem. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by za tímto účelem měli zvážit používání orientačních, srozumitelných příkladů úrovně ztráty/výnosu, k nimž může dojít v závislosti na podstoupeném riziku, a měli by posoudit reakci zákazníka na tyto scénáře.
30. V rámci posouzení zákaznickových znalostí a zkušeností by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli zajistit, aby zákazník rozuměl konkrétně kryptoaktivům, a zejména rizikům nedílně spojeným s používáním technologie distribuovaného registru (například kybernetické krádeže, hackerské útoky, ztráta nebo zničení soukromých klíčů), na nichž jsou kryptaaktiva založena.
31. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli vytvořit své dotazníky tak, aby byli schopni shromáždit nezbytné informace o svém zákazníkovi. To je vzhledem k omezené lidské interakci obzvláště důležité pro poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří poskytují služby robotického poradenství. Aby bylo zajištěno plnění požadavků týkajících se tohoto posouzení, měli by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy vzít v úvahu například tyto faktory:
 - zda informace shromážděné prostřednictvím on-line dotazníku umožňují poskytovateli služeb souvisejících s kryptoaktivy dospět k závěru, že poskytnuté poradenství je pro jejich zákazníky vhodné na základě jejich znalostí a zkušeností, jejich finanční situace a jejich investičních cílů a potřeb,
 - zda jsou otázky v dotazníku dostatečně jasné a/nebo zda je dotazník vypracován tak, aby zákazníkům poskytl dodatečná vysvětlení nebo příklady, je-li to nezbytné (např. prostřednictvím designových prvků, jako jsou políčka zobrazující se po najetí myší nebo vyskakující rámečky),
 - zda mají zákazníci při odpovídání na on-line dotazník možnost lidské interakce (včetně interakce na dálku prostřednictvím elektronické pošty nebo mobilních telefonů),
 - zda byly podniknuty kroky s cílem zabývat se nesoudržností v odpovědích zákazníků (jako je začlenění prvků do dotazníku, které upozorní zákazníky v případě, že se jejich odpovědi jeví jako vnitřně rozporné, a které jim doporučí tyto odpovědi ještě jednou zvážit; nebo zavedení systémů, které automaticky vyznačí

³ Viz obecný pokyn 4.

zjevně nesoudržné informace poskytnuté zákazníkem pro revizi nebo podrobnější kontrolu prováděné poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy).

5.3 Rozsah informací, které je třeba získat od zákazníků (proporcionalita) (obecný pokyn 3)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 8 a 10 nařízení MiCA

32. Před poskytnutím poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo správy portfolia kryptoaktiv musí poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy shromáždit veškeré „nezbytné informace“⁴ o znalostech a zkušenostech zákazníka, jeho finanční situaci, investičních cílech a jeho základním chápání rizik spojených s nákupem kryptoaktiv, přičemž náležitě zohlední povahu a rozsah poskytované služby. Rozsah „nezbytných“ informací se může lišit a poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli určit rozsah informací, které mají být shromážděny od zákazníků, s ohledem na všechny charakteristiky poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo správy portfolia kryptoaktiv, které má být těmto zákazníkům poskytnuto. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zejména vzít v úvahu charakteristiku poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo správy portfolia kryptoaktiv, které má být poskytnuto, druh a vlastnosti kryptoaktiv, která jsou zvažována, a charakteristiky zákazníků.
33. Při určování, které informace jsou „nezbytné“, by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli v souvislosti se znalostmi a zkušenostmi zákazníka, jeho finanční situací, investičními cíli a jeho základním chápáním rizik spojených s nákupem kryptoaktiv zvážit:
- druh kryptoaktiv nebo transakcí nebo služeb, který může poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy doporučit nebo uzavřít (včetně složitosti a úrovně rizika),
 - povahu a rozsah služby, kterou může poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytovat,
 - potřeby a poměry zákazníka,
 - vlastnosti zákazníka (např. jeho úroveň sofistikovanosti, znalosti o investování (i ve vztahu ke kryptoaktivům), finanční situace...).
34. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zajistit, aby informace týkající se znalostí a zkušeností zákazníka nebo potenciálního zákazníka v oblasti investování, a to i v oblasti kryptoaktiv, zahrnovaly následující informace, a to v rozsahu odpovídajícím povaze zákazníka, povaze a rozsahu poskytované služby a druhu

⁴ Pojmem „nezbytné informace“ je třeba rozumět informace, které poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy musí shromáždit, aby vyhověli požadavkům nařízení MiCA týkajícím se vhodnosti.

předpokládaného kryptoaktiva nebo transakce, včetně jejich složitosti a souvisejících rizik:

- typy služby, transakce a finančních produktů, které zákazník zná,
 - zda zákazník rozumí technologii distribuovaného registru, na níž jsou kryptoaktiva založena, a rizikům s ní nedílně spojeným, jako je riziko převodu kryptoaktiv na nesprávnou peněženku nebo adresu nebo riziko hackerského útoku,
 - povaha, objem a frekvence transakcí, které zákazník provádí, včetně transakcí v kryptolivech, a doba, po kterou jsou prováděny,
 - vzdělání a povolání nebo relevantní dřívější povolání zákazníka či potenciálního zákazníka.
35. Při posuzování znalostí zákazníka o kryptolivech nebo konkrétním druhu kryptoaktiv by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptolivey neměli spoléhat pouze na historii transakcí tohoto zákazníka, ale měli by zajistit, aby zákazník danému produktu porozuměl.
36. Ačkoliv rozsah informací, které je třeba shromáždit, se může lišit, standard pro zajištění toho, že doporučení nebo investice provedená jménem zákazníka jsou pro daného zákazníka vhodné, zůstává stále stejný. Nařízení MiCA umožňuje poskytovatelům služeb souvisejícím s kryptolivey shromažďovat takovou úroveň informací, která je přiměřená a úměrná produktům a službám, které nabízejí, nebo u nichž zákazník požaduje konkrétní poradenství týkající se kryptoaktiv nebo správy portfolia kryptoaktiv. Neumožňuje poskytovatelům služeb souvisejících s kryptolivey snížit úroveň ochrany, která zákazníkům přísluší.
37. Je-li to vhodné, informace o investičních cílech zákazníka nebo potenciálního zákazníka by měly zahrnovat údaje o době, po kterou chce zákazník investici držet, jeho preferencích týkajících se podstoupení rizik, o jeho rizikovém profilu a o účelech investice.
38. Při poskytování přístupu ke složitějším nebo rizikovějším kryptoliveům by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptolivey měli shromažďovat podrobnější informace o zákazníkovi, než když se jedná o méně složité nebo rizikové produkty. Důvodem je, aby mohli poskytovatelé služeb souvisejících s kryptolivey posoudit schopnost zákazníka porozumět rizikům spojeným s kryptolivey a nést případné finanční ztráty.⁵ Orgán ESMA očekává, že poskytovatelé služeb souvisejících s kryptolivey provedou důkladné posouzení mimo jiné znalostí a zkušeností zákazníka, včetně například schopnosti porozumět mechanismům, kvůli kterým je doporučované nebo obchodované

⁵ Aby se zajistilo, že zákazníci rozumějí investičnímu riziku a možným ztrátám, které mohou nést, měl by poskytovatel služeb souvisejících s kryptolivey tato rizika, nakolik je to možné, prezentovat jasným a srozumitelným způsobem, případně za použití ilustrativních příkladů rozsahu ztrát v případě špatné výkonnosti kryptoaktiv, a to s náležitým přihlédnutím k čl. 81 odst. 9 nařízení MiCA.

kryptoaktivum „rizikovým“ a případně „komplexním“, zda zákazník již s kryptoaktivy obchodoval a o jaký konkrétní typ kryptoaktiv se jedná (například stablecoin nebo užitečný token), jak dlouho s nimi obchoduje atd.

39. U nelikvidních kryptoaktiv⁶ by „nezbytné informace“, které je třeba shromáždit, měly zahrnovat informace o časovém období, po které je zákazník připraven investici držet.
40. Vždy bude třeba shromáždit informace o zákaznickově finanční situaci, avšak rozsah informací, které bude třeba shromáždit, může záviset na druhu kryptoaktiv a služeb, který má být doporučen nebo do nichž se má investovat. Například vzhledem k tomu, že mnoho kryptoaktiv je vysoce spekulativními investicemi, mohou „nezbytné informace“, které je třeba shromáždit, zahrnovat podle potřeby všechny následující prvky, aby se zajistilo, že zákazníkovi jeho finanční situace umožňuje investovat přímo nebo zprostředkovaně do takovýchto kryptoaktiv:
- výše zákaznickova pravidelného příjmu a celkových příjmů, skutečnost, zda zákazník získává příjem trvale nebo dočasně, zdroj tohoto příjmu (například ze zaměstnání, důchodu, investiční činnosti, zisky z pronájmu atd.),
 - zákaznickova aktiva, včetně likvidních aktiv, investic a nemovitostí, mezi které by patřily veškeré zákaznickovy finanční investice, osobní a investiční majetek, důchodové fondy, veškeré hotovostní vklady atd. Je-li to relevantní, poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy by měl rovněž shromáždit informace o veškerých případných podmínkách, přístupu, úvěrech, zárukách a jiných omezeních u výše uvedených aktiv,
 - zákaznickovy pravidelné finanční závazky, mezi které by patřilo to, jaké finanční závazky zákazník učinil nebo hodlá učinit (zákaznickovy výdaje, celková částka zadluženosti a jiné opakující se závazky atd.).
41. Při rozhodování o tom, které informace mají být shromážděny, by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy rovněž měli vzít v úvahu povahu služby, jež má být poskytnuta. To v praxi znamená, že:
- má-li být poskytnuto poradenství týkající se kryptoaktiv, měli by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy shromáždit dostatek informací, aby byli schopni posoudit schopnost zákazníka porozumět rizikům a povaze každého kryptoaktiva, které poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy zamýšlí doporučit danému zákazníkovi,
 - má-li být poskytnuta správa portfolia kryptoaktiv, jelikož investiční rozhodnutí má přijímat daný poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy jménem zákazníka, může být úroveň znalostí a zkušeností, které zákazník potřebuje s ohledem na všechna kryptoaktiva, která mohou případně tvořit portfolio, méně podrobná než

⁶ Je na každém poskytovateli služeb souvisejících s kryptoaktivy, aby a priori určil, která z kryptoaktiv zahrnutých do jeho nabídky investorům považuje za nelikvidní.

v případě poskytování poradenství týkajícího se služby související kryptoaktivy. Přesto i v těchto situacích by zákazník měl alespoň porozumět celkovým rizikům portfolia (včetně rizik nedílně spjatých s technologií distribuovaného registru) a disponovat povšechným chápáním rizik spojených s každým druhem kryptoaktiv, které mohou být součástí portfolia. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli získat velmi jasnou představu a znalosti o míře porozumění kryptoaktivům a o investičním profilu zákazníka.

42. Obdobně rozsah služeb, o které zákazník žádá, může mít rovněž vliv na míru podrobnosti shromážděných informací o zákazníkovi. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by například měli shromáždit více informací o zákaznících, kteří žádají o poradenství zahrnující celé jejich finanční portfolio, než o zákaznících, kteří žádají o konkrétní radu, jak investovat určitou finanční částku, která představuje poměrně malou část jejich celkového portfolia.
43. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by také měli při určování, které informace je třeba shromáždit, zohlednit povahu zákazníka. Například u potenciálně zranitelných zákazníků (jako by mohli být starší zákazníci) nebo u nezkušených zákazníků, kteří žádají o poradenství týkající se kryptoaktiv nebo služby správy portfolií kryptoaktiv poprvé, bude třeba obvykle shromáždit podrobnější informace.
44. Informace, které je třeba shromáždit, budou rovněž záviset na potřebách a poměrech zákazníka. Je například pravděpodobné, že poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy bude muset získat podrobnější informace o finanční situaci zákazníka, pokud má zákazník více investičních cílů a/nebo pokud jsou tyto cíle dlouhodobé, než v případě, že zákazník hledá krátkodobou investici.
45. Informace o finanční situaci zákazníka zahrnují informace o jeho investicích (do kryptoaktiv a jiných produktů). To znamená, že se od poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy očekává, že budou mít k dispozici informace o zákaznickových finančních investicích, které drží u poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy, a to podle jednotlivých kryptoaktiv. V závislosti na rozsahu poskytovaného poradenství by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli rovněž vybízet zákazníky, aby jim sdělovali podrobnosti o investicích, které drží u jiných poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy, nebo o finančních investicích, které drží u finančních institucí, pokud možno také podle jednotlivých produktů.

5.4 Spolehlivost informací o zákaznících (obecný pokyn 4)

Príslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1 a 10 nařízení MiCA.

46. Od zákazníků se očekává, že budou poskytovat správné, aktuální a úplné informace, které jsou nezbytné k provedení posouzení vhodnosti. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli učinit veškeré přiměřené kroky a mít vhodné nástroje k zajištění toho, aby shromážděné informace o jejich zákaznících byly spolehlivé a konzistentní, aniž by nadměrně spoléhali na sebehodnocení zákazníka. To by mělo mimo jiné zahrnovat:

- zajištění, aby si zákazníci uvědomili význam poskytnutí přesných a aktuálních informací,
 - zajištění, aby všechny nástroje, jako jsou nástroje na stanovení profilu hodnocení rizik nebo nástroje na posouzení znalostí a zkušeností zákazníka, používané v procesu posuzování vhodnosti byly vhodné pro daný účel a aby byly vhodně navržené pro použití u zákazníků, přičemž v procesu posuzování vhodnosti je třeba určit a aktivně minimalizovat případná omezení,
 - zajištění, aby bylo pravděpodobné, že zákazníci chápou otázky použité v tomto procesu, že přesně zjišťují cíle a potřeby zákazníka a informace potřebné pro posouzení vhodnosti, a
 - podle potřeby kroky učiněné za účelem zajištění konzistentnosti informací zákazníků, jako je zvážení, zda se v informacích od zákazníků nevyskytují zjevné nepřesnosti.
47. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy jsou i nadále odpovědní za zajištění, že mají nezbytné informace k provedení posouzení vhodnosti. V tomto ohledu se bude mít za to, že žádná dohoda podepsaná zákazníkem nebo sdělení informací ze strany poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy, jehož cílem by bylo omezit odpovědnost poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy v souvislosti s posouzením vhodnosti, není v souladu s příslušnými požadavky nařízení MiCA.
48. Aby se zamezilo nepřiměřenému spoléhání se na vlastní hodnocení zákazníka, jakékoli automatické hodnocení by mělo být vyváжено faktickými informacemi shromážděnými na základě objektivních kritérií. Například:
- místo otázky, zda zákazník rozumí pojmům vztahu mezi rizikem a výnosem a diverzifikace rizika, by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy měl předložit některé praktické případy situací, které mohou v praxi nastat, například pomocí grafů nebo prostřednictvím příznivého a nepříznivého scénáře, které jsou založeny na přiměřených předpokladech,
 - místo otázky, zda má zákazník dostatečnou znalost hlavních charakteristik a rizik konkrétních typů kryptoaktiv, by měl poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy například klást otázky zaměřené na posouzení skutečných znalostí zákazníka o konkrétních typech kryptoaktiv, a to třeba kladením otázek s možností výběru z více odpovědí, na které by měl zákazník správně odpovědět,
 - místo otázky, zda se zákazník domnívá, že je dostatečně zkušený, aby investoval do určitých kryptoaktiv, by se poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy měl zákazníka zeptat, s jakými druhy kryptoaktiv je obeznámen a kdy naposledy a jak často s nimi obchodoval,

- místo otázky, zda se zákazníci domnívají, že mají dostatečné investiční prostředky, by měl poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy zákazníky požádat, aby uvedli faktické informace o své finanční situaci, např. pravidelný zdroj příjmů, zda mají neuhrazené závazky (jako jsou bankovní úvěry nebo jiné dluhy, které mohou významně ovlivnit posouzení zákaznickovy schopnosti nést po finanční stránce jakákoliv rizika a ztráty související s investicí),
 - místo otázky, zda zákazníkovi nevadí podstupování rizika, by se poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy měl zeptat, jakou výši ztráty za určité časové období je zákazník ochoten přijmout, ať už jde o jednotlivé investice, nebo o portfolio jako celek.
49. Při posuzování znalostí a zkušeností zákazníka by se měl poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy vyhnout rovněž používání příliš obecných otázek s odpověďmi ano/ne a příliš obecného přístupu k sebehodnocení pomocí zaškrtování políček (poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by například neměli zákazníkovi předložit seznam investičních produktů a požádat ho, aby uvedl, kterým produktům rozumí). Pokud poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy předvyplní odpovědi na základě historie transakcí zákazníka s tímto poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy (například v rámci jiné služby související s kryptoaktivy), měli by zajistit, že se použijí pouze objektivní, relevantní a spolehlivé informace a že zákazník dostane příležitost přezkoumat a v případě potřeby opravit a/nebo doplnit každou z předvyplněných odpovědí, aby byla zajištěna přesnost všech předvyplněných informací. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by rovněž neměli předpovídat zkušenosti zákazníků na základě domněnek.
50. Předchozí investice klienta do kryptoaktiv by neměly být samy o sobě dostačující k tomu, aby poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy dospěl k závěru, že takový zákazník rozumí kryptoaktivům a službám souvisejícím s kryptoaktivy (zejména rizikům spojeným s kryptoaktivy).
51. Při posuzování rizikové tolerance svých zákazníků prostřednictvím dotazníku by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli nejen zjišťovat žádoucí charakteristiky týkající se poměru rizika a výnosu budoucích investic, ale měli by též zohlednit vnímání rizika ze strany zákazníka. Za tímto účelem je možné položit výslovné otázky na osobní preference zákazníků v případě nejistoty ohledně rizika, ačkoliv je třeba se vyhnout sebehodnocení rizikové tolerance. Kromě toho by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy v rámci otázky, jak by zákazník reagoval v případě snížení hodnoty portfolia, například mohli využít grafy, konkrétní procentní nebo číselné údaje.
52. Pokud poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy spoléhají na nástroje, které jsou k dispozici zákazníkům v rámci procesu posuzování vhodnosti (jako jsou dotazníky nebo software pro profilování rizika), měli by zajistit, že mají vhodné systémy a kontroly k zajištění, že tyto nástroje plní svůj účel a docházejí k uspokojivým výsledkům. Například software pro profilování rizika by mohl zahrnovat určité kontroly soudržnosti odpovědí poskytnutých zákazníky s cílem upozornit na rozpory mezi jednotlivými shromážděnými informacemi.

53. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli rovněž učinit přiměřené kroky ke zmírnění možných rizik spojených s používáním těchto nástrojů. Případná rizika mohou vyvstat například tehdy, pokud byli zákazníci vybídnuti, aby poskytli určité odpovědi s cílem získat přístup ke kryptoaktivům nebo službám souvisejícím s kryptoaktivy, které pro ně nemusejí být vhodné (bez správného zhodnocení skutečných poměrů a potřeb zákazníků)⁷.
54. Aby byla zajištěna soudržnost informací o zákaznících, měli by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy nahlížet na shromážděné informace jako na jeden celek. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli být ostražití, pokud jde o jakékoliv relevantní rozpory mezi jednotlivými shromážděnými informacemi, a měli by se se zákazníkem spojit s cílem vyřešit jakékoliv případné podstatné rozpory a nepřesnosti. Příkladem takovýchto rozporů jsou zákazníci, kteří mají málo znalostí nebo zkušeností a agresivní přístup k riziku nebo kteří mají rizikový profil vyznačující se obezřetností a ambiciózní investiční cíle.
55. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli přijmout mechanismy, jak ošetřit riziko, že zákazníci mohou mít tendenci přeceňovat své znalosti a zkušenosti, například tím, že zahrnou otázky, které poskytovatelům služeb souvisejících s kryptoaktivy pomohou posoudit celkové chápání charakteristik a rizik jednak kryptoaktiv obecně, jednak jejich jednotlivých druhů ze strany zákazníků. Tato opatření mohou být zvláště významná v případě robotického poradenství, jelikož riziko, že zákazníci přecení svou situaci, může být vyšší, pokud poskytují informace prostřednictvím automatizovaného (poloautomatizovaného) systému, zejména v situacích, kdy se nepředpokládá žádná, nebo jen velmi omezená lidská interakce mezi zákazníky a zaměstnanci poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy.

5.5 Aktualizace informací o zákaznících (obecný pokyn 5)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 8, 10 a 12 nařízení MiCA.

56. Pokud má poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy se zákazníkem trvalý vztah (jako je průběžné poskytování poradenství týkající se kryptoaktiv nebo služeb správy portfolia kryptoaktiv), měl by, aby byl schopen provést posouzení vhodnosti, přijmout postupy, které stanoví: a) jaká část shromážděných informací o zákazníkovi by měla podléhat aktualizaci a s jakou četností; b) jak by měla být aktualizace prováděna a jaké kroky by měl poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy podniknout, když obdrží dodatečné nebo aktualizované informace nebo když zákazník požadované informace neposkytne.
57. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli pravidelně přezkoumávat informace o zákaznících s cílem zajistit, že nejsou zjevně neaktuální, nepřesné nebo neúplné. Za tímto účelem by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli

⁷ Viz v této souvislosti bod 59 obecného pokynu 5, který se týká rizika, že poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy zákazníky ovlivní, aby změnili odpovědi, které jim dříve poskytli, aniž by došlo ke skutečné změně situace zákazníků.

zavést postupy, které podněcují zákazníky, aby aktualizovali původně poskytnuté informace, pokud dojde k významným změnám.

58. Četnost aktualizace se může měnit v závislosti například na rizikových profilech zákazníků a s ohledem na druh doporučeného kryptoaktiva. Na základě shromážděných informací o zákazníkovi v souladu s požadavky týkajícími se vhodnosti poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy stanoví profil investičního rizika zákazníka, tj. jaký druh investičních služeb nebo kryptoaktiv může být pro něho obecně vhodný s ohledem na jeho znalosti a zkušenosti, jeho finanční situaci (včetně schopnosti nést ztráty) a jeho investiční cíle (včetně jeho rizikové tolerance). Například rizikový profil, který zákazníkovi umožňuje přístup k širšímu rozsahu rizikovějších produktů, je prvkem, který pravděpodobně bude vyžadovat častější aktualizace. Proces aktualizace mohou rovněž vyvolat určité události: například by k tomu mohlo dojít u zákazníků, kteří dosáhnou důchodového věku nebo jim hrozí nezaměstnanost.
59. Vzhledem k požadavku na přezkum posouzení vhodnosti alespoň jednou za dva roky (v souladu s čl. 81 odst. 12 nařízení MiCA) by aktualizace měly probíhat alespoň jednou za dva roky, aby se zajistilo, že aktualizované posouzení vhodnosti nebude založeno na zastaralých informacích o zákazníkovi. To rovněž znamená, že aktualizace by měla být provedena před jakýmkoli novým posouzením vhodnosti, které se vypracovává ve dvouleté lhůtě.
60. Aktualizaci je možné provádět například rozesláním dotazníků zákazníkům se žádostí o aktualizaci. Mezi příslušné kroky může patřit též změna profilu zákazníka na základě shromážděných aktualizovaných informací.
61. Rovněž je důležité, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy přijali opatření ke snížení rizika, že bude zákazník vybízen k aktualizaci vlastního profilu tak, aby se jevil vhodnějším pro určitý investiční produkt nebo službu, které by pro něho jinak vhodné nebyly, aniž by došlo ke skutečné změně zákaznickovy situace⁸. Jako příklad správné praxe, jak předcházet vzniku rizika tohoto druhu, by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli přijmout postupy, jimiž prověří ať už před uzavřením obchodu, nebo později, zda zákazníkův profil nebyl aktualizován příliš často nebo pouze krátce po provedení poslední změny (zejména pokud ke změně došlo ve dnech bezprostředně předcházejících doporučené investici). Takovéto situace by tudíž měly být eskalovány nebo oznámeny příslušným pracovníkům odpovědným za kontrolu. Tyto strategie a postupy jsou zvláště důležité v situacích, kdy hrozí zvýšené riziko, že zájem poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy se dostane do střetu s nejlepšími zájmy jeho zákazníků, např. v situaci umisťování kryptoaktiv u vlastních zákazníků poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy. Dalším relevantním faktorem, který je třeba v této souvislosti zohlednit, je též druh interakce se zákazníkem (např. telefonický rozhovor vs. interakce s automatizovaným systémem).
62. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli informovat zákazníka, pokud budou mít poskytnuté dodatečné informace za následek změnu jeho profilu, ať už se

⁸ V této souvislosti jsou rovněž relevantní opatření, která se přijímají s cílem zajistit spolehlivost informací o zákaznících, jak je podrobně rozvedeno v obecném pokynu 4, bodu 46.

stane rizikovějším (a tudíž se potenciálně může stát, že pro něho bude vhodnější širší rozsah rizikovějších a složitějších kryptoaktiv, a může případně dojít k vyšším ztrátám), nebo naopak konzervativnějším (a tudíž se může omezit rozsah kryptoaktiv, které mohou být pro zákazníka vhodné).

5.6 Informace o zákaznících v případě právnických osob nebo skupin (obecný pokyn 6)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 8 a 10 nařízení MiCA.

63. Je-li zákazníkem právnická osoba nebo skupina dvou nebo více fyzických osob nebo je-li jedna nebo více fyzických osob zastoupena jinou fyzickou osobou, měl by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy předem stanovit a provádět strategii týkající se postupu a kritérií, které by měly být dodrženy, aby byly v takových situacích splněny požadavky nařízení MiCA týkající se vhodnosti. To zahrnuje tyto aspekty: i) kdo by měl být předmětem posouzení vhodnosti; ii) jak by mělo být posouzení vhodnosti v praxi prováděno, včetně toho, od koho by měly být shromažďovány informace o znalostech a zkušenostech, finanční situaci a investičních cílech, a iii) možný dopad, který by to mohlo mít na příslušné zákazníky, v souladu se stávající strategií.
64. Je-li zákazníkem právnická osoba nebo fyzická osoba zastoupená jinou fyzickou osobou, finanční situace a investiční cíle by měly být posuzovány s ohledem na finanční situaci a investiční cíle příslušného zákazníka (právnické osoby nebo fyzické osoby, která je zastupována), a nikoli zástupce. Posuzovanými znalostmi a zkušenostmi by měly být znalosti a zkušenosti zástupce. To by mimo jiné znamenalo, že ověřují, zda je zástupce skutečně – v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy – oprávněn provádět transakce jménem zákazníka.
65. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zvážit, zda platný vnitrostátní právní rámec stanoví zvláštní ukazatele, které je třeba zohlednit pro účely provedení posouzení vhodnosti (tak by to mělo být například v případě, že právo stanoví povinnost jmenovat právního zástupce: např. v případě nezletilých nebo právně nezpůsobilých osob nebo v případě právnické osoby).
66. Ve strategii je třeba jasně rozlišovat mezi situacemi, kdy je zástupce stanoven v souladu s platným vnitrostátním právem, jak tomu může být například u právnických osob, a situacemi, kdy není zástupce stanoven, a strategie by se měla zaměřovat na druhou uvedenou situaci. Pokud strategie předpokládá dohody mezi zákazníky, je třeba je jasně a písemně uvědomit o důsledcích těchto dohod s ohledem na ochranu jejich příslušných zájmů. Kroky, které poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy činí v souladu se svou strategií, by měly být náležitě zdokumentovány, aby bylo možné provádět následné kontroly.
67. Pokud je zákazníkem skupina dvou či více fyzických osob a platné vnitrostátní právo nestanoví povinnost mít zástupce, měla by strategie poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy určit, od koho budou shromažďovány nezbytné informace a jak bude provedeno posouzení vhodnosti. Zákazníci by měli být náležitě informováni o přístupu

poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy (který je stanoven ve strategii poskytovatele) a o důsledcích tohoto přístupu pro to, jakým způsobem se v praxi posouzení vhodnosti provádí.

68. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by případně mohli zvážit tyto nebo podobné přístupy: a) mohli by se rozhodnout vyzvat skupinu dvou nebo více fyzických osob, aby jmenovala zástupce, nebo b) mohli by zvážit shromáždění informací o každém jednotlivém zákazníkovi a posouzení vhodnosti pro každého jednotlivého zákazníka.

Vyzvání skupiny dvou nebo více fyzických osob, aby jmenovala zástupce

69. Pokud skupina dvou nebo více fyzických osob souhlasí s tím, že jmenuje zástupce, je možné uplatnit týž přístup jako v případě popsaném v bodě 64 výše: vychází se ze znalostí a zkušeností zástupce a současně z finanční situace a investičních cílů příslušného zákazníka (příslušných zákazníků). Toto jmenování by mělo být provedeno písemně a rovněž podle platného vnitrostátního práva a v souladu s ním, a příslušný poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy by je měl zaznamenat. Zákazníci – kteří jsou součástí skupiny – by měli být jasně a písemně informováni o důsledcích dohody mezi zákazníky na ochranu jejich příslušných zájmů.
70. Strategie poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy by však mohla vyžadovat, aby se příslušní zákazníci dohodli na investičních cílech.
71. Pokud mají strany potíže se dohodnout na osobě (osobách), od nichž se mají shromažďovat informace o znalostech a zkušenostech, základu, podle něhož bude určována finanční situace pro účely provedení posouzení vhodnosti, nebo na definování investičních cílů, měl by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy přijmout co nejbezpečnější přístup spočívající v tom, že náležitě zohlední informace o osobě s nejmenšími znalostmi a zkušenostmi, v nejslabší finanční situaci nebo s nejkonzervativnějšími investičními cíli. Alternativně může strategie poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy též stanovit, že v těchto situacích nemůže poskytovat poradenství týkající se kryptoaktiv nebo služby správy portfolia kryptoaktiv. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli být obezřetní přinejmenším v případech, kdy existuje významný rozdíl v úrovni znalostí a zkušeností nebo ve finanční situaci jednotlivých zákazníků, kteří jsou součástí skupiny.

Shromažďování informací o každém jednotlivém zákazníkovi a posouzení vhodnosti pro každého jednotlivého zákazníka

72. Pokud se poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy rozhodne shromáždit informace a posoudit vhodnost pro každého jednotlivého zákazníka, který je součástí skupiny, a to v případě, že existují významné rozdíly mezi charakteristikami těchto jednotlivých zákazníků (například pokud by je poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy klasifikoval do různých investičních profilů), vyvstává otázka, jak zajistit soudržnost poskytovaného poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo služeb správy portfolia kryptoaktiv s ohledem na kryptoaktiva nebo portfolio této skupiny zákazníků. V těchto situacích mohou být kryptoaktiva vhodná pro jednoho zákazníka, který je součástí skupiny, ale už ne pro jiného zákazníka ve skupině. Strategie poskytovatele

služeb souvisejících s kryptoaktivy by měla jasně určit, jak s těmito situacemi bude naloženo. I zde by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy měl zaujmout co nejbezpečnější přístup spočívající v tom, že zohlední informace o zákazníkovi ve skupině, který má nejmenší znalosti a zkušenosti, je v nejslabší finanční situaci nebo má nejkonzervativnější investiční cíle. Alternativně může strategie poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy též stanovit, že v těchto situacích nemůže poskytovat poradenství týkající se kryptoaktiv nebo služby správy portfolia kryptoaktiv. V této souvislosti je třeba upozornit, že shromažďování informací o všech zákaznících ve skupině a zvažování průměrného profilu úrovně jejich odborných a jiných znalostí s ohledem na všechny zákazníky ve skupině pro účely posouzení by pravděpodobně nebylo v souladu se zastřešující zásadou nařízení MiCA spočívající v jednání v nejlepším zájmu zákazníků.

5.7 Opatření nezbytná k porozumění kryptoaktivům (obecný pokyn 7)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 10 nařízení MiCA.

73. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli mít zavedeny odpovídající strategie a postupy, aby zajistili, že chápou charakteristiky, povahu, vlastnosti, včetně nákladů a rizik služeb souvisejících s kryptoaktivy a kryptoaktiv samotných, která vybrali pro své zákazníky, a že při zohlednění nákladů a složitosti posuzují, zda rovnocenné služby související s kryptoaktivy nebo kryptoaktiva samotná odpovídají profilu jejich zákazníka.
74. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli přijmout solidní a objektivní postupy, metodiky a nástroje, které jim umožní náležitě zvážit jednotlivé charakteristiky a příslušné rizikové faktory (jako je úvěrové riziko, tržní riziko, riziko likvidity⁹, provozní riziko včetně rizika hackerského útoku atd.) každého kryptoaktiva, které mohou doporučit nebo do něhož mohou investovat jménem zákazníků. Je zvláště důležité posoudit míru „složitosti“ produktů a porovnat ji s informacemi o zákazníkovi (zejména pokud jde o jejich znalosti a zkušenosti).
75. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli přijmout postupy, které zajistí, že informace použité k pochopení a správnému klasifikování kryptoaktiv začleněných do jejich nabídky jsou spolehlivé, přesné, konzistentní a aktuální. Při přijímání těchto postupů by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli zohlednit různé charakteristiky a povahu zvažovaných kryptoaktiv.
76. Kromě toho by poskytovatelé služeb v oblasti kryptoaktiv měli přezkoumat použité informace, aby byli schopni zohlednit jakékoliv příslušné změny, které mohou mít dopad

⁹ Je zvláště důležité, aby zjištěné riziko likvidity nebylo vyváženo jinými ukazateli rizika (například ukazateli přijatými pro posouzení úvěrového rizika / rizika selhání protistrany a tržního rizika). Důvodem je, že likvidní rysy kryptoaktiv by měly být srovnávány s informacemi o ochotě zákazníka držet kryptoaktiva pro určitou dobu, tzv. „dobu držení“.

na klasifikaci produktu. To je zvlášť důležité vzhledem k neustálému vývoji a zvyšující se rychlosti trhů kryptoaktiv.

5.8 Opatření nezbytná k zajištění vhodnosti kryptoaktiv nebo služeb souvisejících s kryptoaktivy (obecný pokyn 8)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 10, 11 a 12 nařízení MiCA.

77. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří chtějí nalézt pro zákazníky vhodné investice a služby, by měli stanovit strategie a postupy, jak zajistit, že důsledně zohledňují:
- všechny dostupné informace o zákazníkovi, které jsou nezbytné k posouzení, zda je kryptoaktivum nebo služba vhodná, včetně aktuálního investičního portfolia zákazníka (a alokace aktiv v rámci tohoto portfolia, která by neměla být omezena na alokaci kryptoaktiv),
 - veškeré podstatné charakteristiky kryptoaktiv a služeb zvažovaných v rámci posouzení vhodnosti, včetně všech příslušných rizik a veškerých přímých nebo nepřímých nákladů, které zákazník ponese.
78. Připomínáme poskytovatelům služeb souvisejících s kryptoaktivy, že posouzení vhodnosti se neomezuje pouze na doporučení nakoupit kryptoaktivum. Vhodné musí být každé doporučení, ať už se jedná například o doporučení nakoupit, držet nebo prodat určité kryptoaktivum, nebo naopak o doporučení tak nečinit.
79. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy, kteří při procesu posuzování vhodnosti spoléhají na nástroje (např. na vzorová portfolia, software pro alokaci aktiv nebo nástroj pro profilování rizika pro potenciální investice), by měli mít vhodné systémy a mechanismy kontroly, které zajistí, že tyto nástroje vhodně slouží svému účelu a jejich výsledky jsou uspokojivé.
80. V této souvislosti by nástroje měly být navrženy tak, aby zohledňovaly veškeré případné zvláštnosti každého zákazníka nebo kryptoaktiva. Například nástroje, které klasifikují zákazníky nebo kryptoaktiva obecně, by svému účelu nesloužily.
81. Poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy by měl stanovit strategie a postupy, které mu umožní zajistit mimo jiné, že:
- poradenství týkající se kryptoaktiv a správy portfolia služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytovaných zákazníkovi zohledňuje odpovídající stupeň diverzifikace rizik, a to i pokud jde o druh nástrojů držených v portfoliu (kryptoaktiva, finanční nástroje atd.),
 - zákazník dostatečně rozumí vztahu mezi rizikem a výnosem, tj. tomu, že výnos u bezrizikových aktiv bude nutně nízký, tomu, že na tento vztah má vliv časový horizont, a dopadu nákladů na zákaznickou investici,

- finanční situace zákazníka dovoluje financovat daná kryptoaktiva, a že zákazník může nést veškeré případné ztráty vyplývající z investic,
 - veškerá osobní doporučení nebo uzavřené transakce v průběhu poskytování poradenství týkajícího se kryptoaktiv nebo služby správy portfolia kryptoaktiv, pokud se týkají nelikvidního produktu, zohledňují dobu, po kterou je zákazník ochoten investici držet, a
 - zabrání se tomu, aby případné střety zájmů negativně ovlivnily kvalitu posouzení vhodnosti.
82. Při rozhodování o metodice, kterou poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy přijme k provádění posouzení vhodnosti, by měl tento poskytovatel rovněž zohlednit druh a charakteristiku poskytnutých služeb souvisejících s kryptoaktivy a obecněji svůj obchodní model.
83. Při provádění posouzení vhodnosti by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytující služby v oblasti správy portfolia kryptoaktiv měl na jedné straně posoudit – v souladu s bodem 41 druhou odrážkou těchto obecných pokynů – znalosti a zkušenosti daného zákazníka u každého druhu kryptoaktiv, který by mohl být součástí jeho portfolia, a druhy rizik spojených se správou jeho portfolia. V závislosti na úrovni složitosti dotčených kryptoaktiv by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy měl posoudit zákaznickovy znalosti a zkušenosti konkrétněji než výhradně na základě druhu, k němuž kryptoaktivum patří (např. token vázaný na aktiva navázaný na koš měn rozvíjejících se trhů versus token vázaný na aktiva navázaný výhradně na EUR a USD). Na druhé straně je možné, pokud jde o zákaznickovu finanční situaci a investiční cíle, provést posouzení vhodnosti ohledně dopadu kryptoaktiva (kryptoaktiv) a transakce (transakcí) na úrovni zákaznickova portfolia jako celku. To v praxi znamená, že pokud je investiční strategie, která je pro zákazníka vhodná, co se týče kritérií vhodnosti stanovených v nařízení MiCA, a kterou se bude poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy řídit, definována v dohodě o správě portfolia dostatečně podrobně, je možné posouzení vhodnosti daných investičních rozhodnutí provést s ohledem na investiční strategii definovanou v dohodě o správě portfolia a tato dohodnutá investiční strategie by se měla odrážet v zákaznickově portfoliu jako celku. Pokud poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy provádí posouzení vhodnosti na základě zvážení zákaznickova portfolia jako celku v rámci služby spočívající v poradenství týkajícím se kryptoaktiv, znamená to, že by na jedné straně úroveň vědomostí a zkušeností daného zákazníka měla být posuzována s ohledem na každé kryptoaktivum a rizika spojená se související transakcí. Na druhé straně je možné, pokud jde o zákaznickovu finanční situaci a investiční cíle, provést posouzení vhodnosti ohledně dopadu produktu a obchodu na úrovni zákaznickova portfolia.
84. Pokud poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy provádí posouzení vhodnosti založené na zvážení zákaznickova portfolia jako celku, měl by zajistit vhodnou míru diverzifikace v rámci zákaznickova portfolia s ohledem na expozici zákaznickova portfolia jednotlivým finančním rizikům (geografická expozice, expozice vůči měnovému riziku

atd.). Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli být zvlášť obezřetní, pokud jde o úvěrové riziko: zejména je třeba uvážit expozici zákaznickova portfolia vůči jednomu jedinému emitentovi nebo emitentům, kteří jsou součástí téže skupiny. Důvodem je, že pokud bude zákaznickovo portfolio koncentrováno v týchž produktech emitovaných jedním jediným subjektem (nebo subjekty v rámci téže skupiny), může zákazník v případě selhání tohoto subjektu přijít o celou svou investici.

85. Poskytovatelé služeb v oblasti kryptoaktiv by s cílem zajistit soudržnost posouzení vhodnosti provedení pomocí automatizovaných nástrojů (i v případě, že k interakci se zákazníky nedochází prostřednictvím automatizovaných systémů) měli pravidelně sledovat a testovat algoritmy, z nichž vychází vhodnost doporučených transakcí nebo transakcí provedených jménem zákazníka. Při definování těchto algoritmů by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli zohlednit povahu a charakteristiky kryptoaktiv a služeb začleněných do jejich nabídky určené zákazníkům. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by zejména měli přinejmenším:
- stanovit vhodnou dokumentaci návrhu systému, která jasně stanoví účel, rozsah a návrh algoritmů. Součástí této dokumentace by případně měly být rozhodovací stromy nebo pravidla pro učinění rozhodnutí,
 - mít zdokumentovanou strategii testování, která vysvětluje rozsah testování algoritmů. Její součástí by měly být plány testů, testovací případy, výsledky testů, (případně) chybná řešení a konečné výsledky testu,
 - mít zavedené vhodné strategie a postupy pro řízení změn algoritmu, včetně sledování a vedení záznamů o těchto změnách. Součástí těchto strategií a postupů je to, že poskytovatel má zavedena bezpečnostní opatření za účelem sledování a zabránění neoprávněnému přístupu k algoritmu,
 - přezkoumávat a aktualizovat algoritmy s cílem zajistit, že odrážejí veškeré případné změny (např. změny trhu a změny příslušných právních předpisů), které mohou ovlivnit jejich účinnost,
 - mít zavedené strategie a postupy, které umožňují zjistit jakoukoliv chybu v algoritmu a náležitě si s ní poradit, včetně například pozastavení poskytování poradenství, pokud by bylo pravděpodobné, že chyba povede k nevhodnému poradenství a/nebo k porušení příslušného práva/regulace,
 - mít zavedené vhodné zdroje, včetně lidských a technologických zdrojů, s cílem sledovat a dohlížet na výkon algoritmů prostřednictvím dostatečného a včasného přezkumu poskytnutého poradenství a
 - mít zavedený vhodný interní postup závěrečné kontroly s cílem zajistit, že se poskytovatel řídí výše uvedenými kroky.

86. Pokud jsou poradenství týkající se kryptoaktiv nebo správy portfolií kryptoaktiv poskytovány zcela či zčásti prostřednictvím automatického či poloautomatického systému, spočívá odpovědnost za posouzení vhodnosti na poskytovateli služeb souvisejících s kryptoaktivy, který službu poskytuje, a tato odpovědnost není umenšena tím, že při podávání osobního doporučení nebo rozhodnutí obchodovat je používán elektronický systém.

5.9 Náklady a složitost rovnocenných produktů (obecný pokyn 9)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 10 a 12 nařízení MiCA.

87. Strategie a postupy týkající se vhodnosti by měly zajistit, že předtím, než poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy přijme rozhodnutí týkající se kryptoaktiva (kryptoaktiv), která doporučí nebo do kterých investuje v rámci portfolia spravovaného jménem zákazníka, provede důkladné posouzení případných alternativ těchto kryptoaktiv a služeb souvisejících s kryptoaktivy při zohlednění nákladů a složitosti produktů.
88. Poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy by měl mít zavedený postup s ohledem na povahu služby, obchodní model a druh poskytovaných kryptoaktiv, který mu umožní posoudit dostupná kryptoaktiva, která jsou vzájemně „rovnocenná“, pokud jde o schopnost vyhovět potřebám a situaci zákazníka, jako jsou kryptoaktiva s podobnými cílovými zákazníky a podobným profilem poměru rizika a výnosu.
89. Při zvažování faktoru nákladů by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli vzít v úvahu všechny náklady a poplatky, na něž se vztahují příslušná ustanovení podle čl. 81 odst. 4 nařízení MiCA. Pokud jde o složitost, poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zohlednit kritéria stanovená výše v obecném pokynu 7. V případě poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy s omezeným rozsahem kryptoaktiv nebo poskytovatelů doporučujících jeden druh kryptoaktiva, kde by posouzení „rovnocenných“ kryptoaktiv mohlo být omezené, je důležité, aby byli o těchto okolnostech v plné míře informováni zákazníci. V této souvislosti je zvláště důležité, aby byly zákazníkům poskytnuty vhodné informace o tom, jak omezený je rozsah nabízených kryptoaktiv, a to v souladu s čl. 81 odst. 2 písm. b) nařízení MiCA¹⁰.
90. Pokud poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy používá společné strategie správy portfolia nebo vzorové investiční návrhy, které se použijí pro různé zákazníky s týmž investičním profilem (jak určí poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy), posouzení nákladů a složitosti „rovnocenných“ kryptoaktiv lze provést na vyšší úrovni, centrálně (např. v rámci investičního výboru nebo jiného výboru, který stanovuje společné strategie správy portfolia nebo vzorové investiční návrhy), ačkoliv poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy bude stále muset zajistit, že daná kryptoaktiva jsou vhodná a vyhovují profilu jejich zákazníků v případě každého jednotlivého zákazníka.

¹⁰ V souladu s nařízením MiCA se proto neočekává, že poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy vezmou v úvahu celý soubor možných opcí na kryptoaktiva existujících na trhu, aby splnili požadavky podle obecného pokynu 7.

91. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli být schopni odůvodnit situace, kdy vyberou nebo doporučí nákladnější nebo složitější kryptoaktivum před jiným rovnocenným kryptoaktivem, a to s ohledem na to, že při procesu výběru produktů v souvislosti s poradenstvím týkajícím se kryptoaktiv nebo správou portfolia je rovněž možné zvážit další kritéria (např. diverzifikaci portfolia, likviditu nebo úroveň rizika). Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli tato rozhodnutí zdokumentovat a vést o nich záznamy, neboť tato rozhodnutí by měla zasluhovat zvláštní pozornost kontrolních orgánů v rámci poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy. Příslušná dokumentace by měla podléhat interním přezkumům. Při poskytování poradenství týkajícího se kryptoaktiv by se poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy mohli také z určitých dobře vymezených důvodů rozhodnout, že informují zákazníka o rozhodnutí spočívajícím ve výběru nákladnějšího a složitějšího kryptoaktiva.

5.10 Náklady a přínosy výměny investic (obecný pokyn 10)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 1, 10 a 12 nařízení MiCA.

92. V rámci strategií a postupů posuzování vhodnosti by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli provést analýzu nákladů a přínosů výměny tak, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy byli schopni přiměřeně prokázat, že očekávané přínosy výměny jsou větší než náklady.
93. Pro účely tohoto obecného pokynu se obvykle nebudou považovat za výměnu investiční rozhodnutí, jako je přeskupení spravovaného portfolia v případě „pasivní strategie“ s cílem kopírovat index (v souladu s dohodou se zákazníkem). Aby se předešlo pochybnostem, považují se za výměnu veškeré transakce bez zachování těchto prahových hodnot.
94. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli zohlednit veškeré nezbytné informace, aby byli schopni provést analýzu přínosů a nákladů pro danou výměnu, tj. posouzení výhod a nevýhod zvažovaného nového kryptoaktiva (kryptoaktiv). Při zvažování aspektu nákladů by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli vzít v úvahu všechny náklady a poplatky, na něž se vztahují příslušná ustanovení podle čl. 81 odst. 4 nařízení MiCA. V této souvislosti by mohly být relevantní jak monetární, tak nemonetární faktory nákladů a přínosů. Může se například jednat o:
- očekávaný čistý výnos navrhované alternativní transakce (který rovněž zohledňuje veškeré možné náklady, které musí zákazník (zákazníci) platit předem) oproti očekávanému čistému výnosu stávající investice (ten by měl rovněž zohledňovat veškeré výstupní náklady, které by zákazníkovi (zákazníkům) mohly vzniknout v případě, že toto kryptoaktivum vyloučí ze svého portfolia),
 - změna zákaznickových poměrů a potřeb, což může být důvod pro zvažování výměny, např. potřeba likvidity v krátkodobém horizontu v důsledku neočekávané a neplánované rodinné události,

- změna rysů kryptoaktiv a/nebo situace na trhu, což může být důvod pro zvažování výměny v portfoliu (portfoliích) zákazníka (zákazníků), např. pokud se nějaké kryptoaktivum stane v důsledku tržního vývoje nelikvidním,
 - výhody pro portfolio zákazníka vyplývající z výměny, jako je i) větší diverzifikace portfolia (co do zeměpisné oblasti, druhu kryptoaktiva, druhu emitenta atd.); ii) větší sladění rizikového profilu portfolia s rizikovými cíli zákazníka; iii) nárůst likvidity dotyčného portfolia nebo iv) snížení celkového úvěrového rizika daného portfolia.
95. Při poskytování poradenství týkajícího se kryptoaktiv je třeba do zprávy o vhodnosti¹¹, kterou musí poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy poskytnout zákazníkům před provedením transakce, zahrnout jasné vysvětlení toho, zda jsou výhody doporučené výměny větší než její náklady, či nikoliv.
96. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by rovněž měli přijmout systémy a kontrolní mechanismy za účelem sledování rizika obcházení povinnosti posuzovat náklady a přínosy doporučené výměny, například pokud po radě prodat určité kryptoaktivum následuje v pozdější fázi (např. o několik dnů později) rada koupit jiné kryptoaktivum, ale v zásadě byly obě transakce od počátku důsledně provázané.
97. Pokud poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy používá společné strategie správy portfolia nebo návrhy vzorových investic, které se týkají různých zákazníků s tímž investičním profilem (což stanoví daný poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy), analýza nákladů a přínosů dané výměny by mohla být provedena na vyšší úrovni než na úrovni každého jednotlivého zákazníka nebo každé jednotlivé transakce. Zejména pak pokud se o výměně rozhodne na centrální úrovni, například v rámci investičního výboru nebo jiného výboru, který stanovuje společné strategie správy portfolií nebo vzorové návrhy investic, je možné provést analýzu nákladů a přínosů na úrovni daného výboru. Pokud se o výměně rozhodne na centrální úrovni, bude analýza nákladů a přínosů provedená na dané úrovni obvykle platit pro všechna portfolia srovnatelných zákazníků, aniž bude nutné provádět posouzení pro každého jednotlivého zákazníka. V takovéto situaci by poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy rovněž mohl stanovit na úrovni příslušného výboru důvod, proč nebude u některých zákazníků provedená výměna, o níž bylo rozhodnuto. Ačkoliv by v takovýchto situacích mohla být provedena analýza nákladů a přínosů na vyšší úrovni, poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy by přesto měl mít zavedeny vhodné kontrolní mechanismy, kterými ověří, že se u určitých zákazníků nevyskytují zvláštní charakteristiky, které by mohly vyžadovat individuálnější úroveň analýzy.
98. Pokud správce portfolia dohodl se zákazníkem individuálnější mandát a investiční strategii vzhledem ke zvláštním investičním potřebám zákazníka, měla by být oproti výše uvedenému stanovisku vhodnější analýza nákladů a přínosů výměny na úrovni zákazníka.

¹¹ Zpráva o vhodnosti uvedená v čl. 81 odst. 13 nařízení MiCA.

99. Aniž jsou dotčeny informace uvedené výše, pokud správce portfolia má za to, že je třeba změnit složení nebo parametry určitého portfolia způsobem, který mandát dohodnutý se zákazníkem neumožňuje, měl by správce portfolia tuto skutečnost projednat se zákazníkem a revidovat nebo provést nové posouzení vhodnosti s cílem dohodnout nový mandát.

5.11 Kvalifikace zaměstnanců (obecný pokyn 11)¹²

Příslušné právní předpisy: Čl. 68 odst. 5 a čl. 81 odst. 7 nařízení MiCA.

100. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy jsou povinni zajistit, že zaměstnanci podílející se na podstatných aspektech procesu posuzování vhodnosti mají dostatečnou úroveň dovedností a odborných a jiných znalostí, pokud jde o kryptoaktiva a služby související s kryptoaktivy.
101. Zaměstnanci by měli rozumět úloze, kterou zastávají v rámci procesu posuzování vhodnosti, a disponovat nezbytnými dovednostmi a odbornými a jinými znalostmi, včetně dostatečných znalostí o příslušných regulačních požadavcích a postupech, aby mohli vykonávat své povinnosti.
102. Zaměstnanci by měli mít potřebné znalosti a schopnosti, a to i s ohledem na posuzování vhodnosti. Za tímto účelem by měli poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy zajistit zaměstnancům vhodnou odbornou přípravu.
103. Jiní zaměstnanci, kteří nepřicházejí přímo do kontaktu se zákazníky, ale jakkoliv jinak se podílejí na posouzení vhodnosti, musí přesto disponovat nezbytnými dovednostmi a odbornými a jinými znalostmi vyžadovanými v závislosti na jejich konkrétní úloze v procesu posuzování vhodnosti. To se může týkat například sestavování dotazníků, definice algoritmů, jimiž se řídí posouzení vhodnosti nebo jiných aspektů nezbytných k provádění posouzení vhodnosti a kontrolování souladu s požadavky týkajícími se posouzení vhodnosti.
104. V případě využívání automatizovaných nástrojů (včetně hybridních nástrojů) by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli případně zajistit, aby jejich zaměstnanci podílející se na činnostech spojených s vymezením těchto nástrojů:
- dostatečně rozuměli technologii a algoritmům používaným k poskytování digitálního poradenství (zejména aby byli schopni porozumět důvodům, rizikům a pravidlům, která stojí za algoritmy, které jsou základem digitálního poradenství) a
 - byli schopni porozumět digitálnímu a automatizovanému poradenství vytvořenému těmito algoritmy a přezkoumat je.

¹² V souladu s mandátem podle čl. 81 odst. 15 písm. a) nařízení MiCA vydá orgán ESMA k pozdějšímu datu obecnější obecné pokyny týkající se kritérií pro posouzení znalostí a schopností zákazníka v souladu s čl. 81 odst. 7 nařízení MiCA.

6 Obecné pokyny ohledně formátu pravidelného výkazu o správě portfolia kryptoaktiv

6.1 Trvalý nosič (obecný pokyn 1)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 14 nařízení MiCA.

105. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli každému takovému zákazníkovi poskytnout pravidelný výkaz uvedený v čl. 81 odst. 14 nařízení MiCA v elektronickém formátu, který je rovněž trvalým nosičem.
106. Takové médium by mělo zákazníkovi umožnit i) uchovávat informace určené osobně tomuto zákazníkovi způsobem přístupným pro budoucí použití a po dobu odpovídající účelu těchto informací a ii) umožnit reprodukci uložených informací v nezměněné podobě.

6.2 Přístup k on-line systému (obecný pokyn 2)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 14 nařízení MiCA.

107. Pro účely čl. 81 odst. 14 druhého pododstavce nařízení MiCA by poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy měli zajistit, aby:
- on-line systém, ke kterému mají jejich zákazníci přístup, bylo možné považovat za trvalé médium,
 - zákazník byl elektronicky informován o tom, kde a jak lze získat přístup k informacím (např. pokud je on-line systémem internetová stránka, měla by být zákazníkovi oznámena adresa internetových stránek a místo na internetové stránce, kde lze získat přístup k informacím),
 - zákazník je informován o tom, že je k dispozici nový pravidelný výkaz, a
 - informace jsou prostřednictvím tohoto on-line systému dostupné nepřetržitě a po dobu, kterou zákazník může přiměřeně potřebovat k jejich kontrole.

6.3 Obsah pravidelného výkazu (obecný pokyn 3)

Příslušné právní předpisy: Čl. 81 odst. 14 nařízení MiCA.

108. Aby se zajistilo, že zákazníci získají spravedlivý a vyvážený přehled o provedených činnostech, výkonnosti portfolia a o tom, jak prováděné činnosti odpovídají preferencím, cílům a aktualizovaným informacím o posouzení vhodnosti během vykazovaného období, měl by pravidelný výkaz obsahovat alespoň:
- výkaz o obsahu a ocenění portfolia, včetně podrobností o každém drženém kryptoaktivu, jeho tržní hodnotě nebo reálné hodnotě, pokud tržní hodnota není k dispozici, a zůstatku hotovosti, a to na začátku a na konci vykazovaného období,
 - výkonnost portfolia během vykazovaného období, včetně všech tokenů získaných zdarma za kontinuitu provozu konsenzuálních mechanismů blockchainu proof-of-work a proof-of-stake (odměny za „staking“),
 - celkovou částku poplatků a dalších účtovaných položek vzniklých během vykazovaného období s rozepsáním alespoň celkových poplatků za správu a celkových nákladů spojených s poskytováním služby, a je-li to vhodné, včetně prohlášení, že na požádání bude poskytnut podrobnější rozpis,
 - srovnání výkonnosti během období, na které se výkaz vztahuje, s referenční hodnotou výkonnosti (pokud existuje) dohodnutou mezi poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy a zákazníkem,
 - pro každou transakci provedenou v daném období hlavní charakteristiky příslušné transakce,
 - vysvětlení, jak činnosti nebo nedostatek činností odpovídají preferencím, cílům a dalším charakteristikám zákazníka.
109. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy by měli rovněž uvést datum posledního posouzení vhodnosti nebo jeho přezkumu a případně to, na základě čeho bylo naposledy aktualizováno (např. nové informace poskytnuté zákazníkem, které způsobily změnu profilu zákazníka, nová kritéria uplatněná poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy).